

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi (SOU 2024:67)

Fi2024/01941

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden.

Bakgrund

Utredningen är inriktad på åtgärder som kan minska negativ miljö- och klimatpåverkan, såväl nationellt som internationellt, som direkt eller indirekt är en följd av svensk konsumtion. Utredningen innehåller vidare ett ramverk som enligt utredningen syftar till att underlätta införlivandet av framtida ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi. En fullständig analys i enlighet med ramverket bedöms som nödvändig för att avgöra om ett specifikt ekonomiskt styrmedel är lämpligt för att nå det avsedda syftet.

Kommitténs uppdrag har varit att utreda inom vilka områden, såsom materialflöden, produktgrupper eller tjänster, och på vilka sätt som ekonomiska styrmedel kan användas för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi. Enligt direktivet ska områdena avgränsas till sådana som har en betydande miljö- och klimatpåverkan och där styrmedel på ett betydande och samhällsekonomiskt effektivt sätt kan främja en sådan omställning.

Utredningen lämnar inga konkreta förslag på styrmedel utan gör ett antal bedömningar om var styrmedel kan vara ändamålsenliga, och skapar ett analytiskt ramverk (kap. 6) för vidare utredningar avseende eventuella åtgärder. I utredningen diskuteras även konkurrensaspekter såsom effekterna av marknadsmakt på incitamenten till återvinning (kap. 12).

Övergripande om betänkandet

Konkurrensverket ser positivt på initiativet att ta fram ett ramverk för bedömningen av nödvändighet och lämplighet av styrmedel för en cirkulär ekonomi. Verket har inga principiella invändningar mot utredningens resonemang och bedömningar, med reservation för att en slutlig bedömning av eventuella regler och styrmedel från ett konkurrensperspektiv kräver mer konkreta förslag.

Konkurrensverket ser även positivt på att utredningen har belyst konkurrensaspekter och vill påpeka att det i det fortsatta arbetet med specifika regler och styrmedel är viktigt att beakta eventuell konkurrenspåverkan av dessa i konsekvensanalysen. Exempelvis ska planerade regler och stöd vara så teknik-neutrala som möjligt, inte gynna etablerade aktörer, och inte orsaka eller förstärka marknadsstyrka genom att skapa inträdeshinder eller på annat sätt påverka företags incitament och förmåga att konkurrera med varandra. OECD:s nya rapport Competitive Neutrality Toolkit ger konkret vägledning i hur offentliga institutioner undviker konkurrenssnedvridningar vid utformning av regler och styrmedel.¹

Konkurrensverket välkomnar vidare att utredningen tar upp inre marknadsperspektivet (kap. 6.2). Å ena sidan kan ett eventuellt ökat innovationstryck till följd av nationell reglering på längre sikt bidra till ökad konkurrens med ökad återvinningsgrad. Samtidigt kan det vara konkurrenshämmande att överimplementera EU-direktiv eftersom risken finns att utländska företag då reagerar med att avstå från, eller lämna den svenska marknaden. Dessutom främjas konkurrens och innovation i regel av marknadsstorlek, vilket ytterligare talar för att eftersträva harmonisering av regler och styrmedel inom EU snarare än nationella särregleringar. Förstahandsalternativet bör därför i många fall vara att försöka nå konsensus på EU-nivå om en för svensk del acceptabel ambitionsnivå.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Marie Östman. Föredragande har varit föredragande ekonomen Alma Hemberg.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och yttrandet saknar därför namnunderskrift.

Marie Östman

¹ OECD. Competitive Neutrality Toolkit. Publicerad 2024-11-06. Hämtad 2025-03-06 från: https://www.oecd.org/en/publications/competitive-neutrality-toolkit_3247ba44-en.html